

URBAN ÖSTMAN NATURBEVAKARE

Urban Östman, 50 år, uppvuxen i Järkvisle men sedan många år boende på Bodaskogen, har alltid varit intresserad av djur och natur. År 2002 fick han inventeringsansvaret för lodjur, järv och varg i Indals-Lidens jaktvårdskrets. Uppdragen att bl.a. följa upp observationer och spår ökade och 2006 fick Urban en fast heltidsanställning som naturbevakare vid Länsstyrelsen i Västernorrland, den första tjänsten i sitt slag i vårt län. Vad gör då en naturbevakare?

Inventering av lo, järv och varg

Under vintern då björnarna sover i sina iden ägnas den mesta tiden åt att inventera våra andra rovdjur lo, järv och varg. Som naturbevakare har Urban, tillsammans med den timanställda fältpersonalen, uppgiften att lokalisera och registrera antalet loföryngringar i länet. Resultatet används bl.a. som underlag för rovdjursersättning till samebyarna och som grund för beslut om jakten på lodjur.

Vintertid försöker man också lokalisera järvens lyor som kan vara svåra att hitta i skogslandet. I fjällen används helikopter och från den kan man lättare få syn på lyornas öppningar på fjällslutningarna. Eftersom järven är ett skyggt djur finns möjlighet att sätta upp en kamera vid lyan för att på ett smidigt sätt kunna följa föryngringen utan att för den skull störa djuren. I Ängetrakten finns flera järvområden. I Liden med omnejd är det glesare med järv men i vintras spårade man järv mellan Korsåmon och Västanå.

Inventeringen av varg har normalt hög prioritet. För närvarande finns inga stationära vargar i länet men strövgargar passerar ibland.

Kungsörn och problembjörnar

Fram mot vårsidan sker inventering av antalet kungsörnar i länet i samarbete med ornitologer.

Urban Östman.

Foto: Annika Persson, 2008.

Samtidigt börjar björnarna vakna och lämna sina iden. Hanarna vaknar först och hona med ungar går ur idet först när det är barmark. På våren är det ont om mat och björnarna slår gärna älg och gräver ur myrstackar innan grönt och örter finns att tillgå i skogen. Från att dom lämnat idet och fram till midsommar är den period då man får ägna mest tid åt björnar som kommer nära bebyggelse. Ofta är det unga hungriga björnar, som tryckts bort av äldre hanar. I dessa fall samarbetar länsstyrelsen med polisen. I första hand försöker man lokalisera och ta bort det som lockar björnen. Ibland får länsstyrelsens personal ta till skrämselfågar för att bli kvitt björnen. Då använder man knallskott och tar hundar till hjälp. I sista hand kan det bli fråga om avlivning av särskilt besvärliga björnar.

Stängsel, besiktningar och detektivarbete

Urban åker också ut till lantbrukare för att hjälpa till med planläggning av rovdjursstängsel och instruera om uppsättning samt besikta re-

dan uppsatta stängsel. Länsstyrelsen lämnar varje år bidrag till stängsel för att förebygga skador av stora rovdjur. Vid behov kan ett ”akutstängsel” sättas upp vid rovdjursangrepp på exempelvis får eller när en björn hittat hem till någon av länets biodlare. Björnen återvänder gärna om det finns mer mat att hämta.

Till andra arbetsuppgifter hör besiktning av rovdjursrivna tamdjur. Urban kan då möta upprörda djurägare och besiktningen kan kräva rena detektivarbetet. I de allra flesta fall kan man se vilket rovdjur som orsakat skadan genom att studera bitmärken och andra spår. Om behov finns kan DNA-prov tas.

Alla björnar som skjuts i Västernorrland besiktas av Urban eller någon av de fyra andra besiktningsmännen i länet. Man turas om att ha jour för dessa besiktningar, men även för rovdjursangrepp, vilket periodvis leder till jobb både kvällar och helger. I samband med besiktning av björn tillvaratar man vissa prover som går till forskning och hjälper skytten med pappersexercisen som följer när man skjutit en björn.

I maj var Urban till norra Finland, nära ryska gränsen, för att få kunskap om åtling av björn. Från gömslen kunde man studera björnarna och deras beteende. Denna verksamhet har blivit en turistattraktion och lockar långväga besökare.

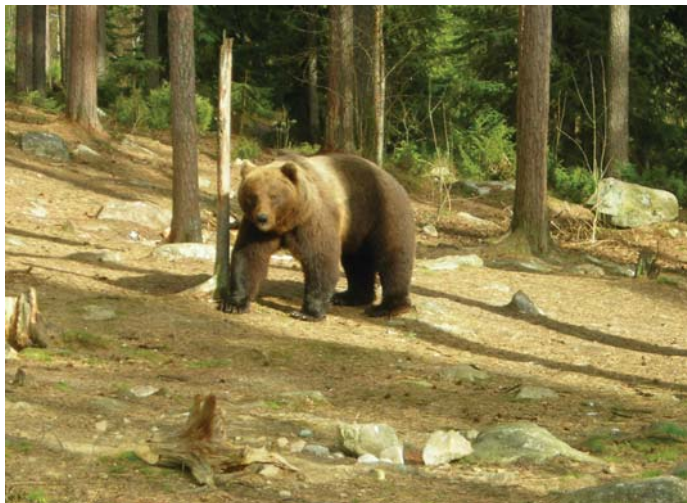
Tranor, gäss och bävrar

Länsstyrelsen har två gaskanoner, som används för att skrämma tranor och gäss, som under barmarkssäsongen tar för sig av olika grödor hos odlare i länet.

Urban har själv tillstånd att sätta ut speciella bäverfällor, s.k. Conibearefällor. Det är ofta de stora skogsbolagen som frågar efter hans tjänster, när bävern dämmer vattendrag vilket kan leda till stora skador på skog och vägar.

Urban tycker att arbetet som naturbevakare är både intressant och spännande. Det bästa är att arbetsuppgifterna varierar och att det speciellt under barmarkssäsongen alltid händer något oplanerat. Kanske får han åka och hämta ett vilt som tillhör staten. Senast var det en slaguggla som trafikdödats.

*Annika Persson
Oxsjö*

*Björn vid utlagd åtel i norra Finland.
Foto: Urban Östman, 2008.*